

Trọng tài từng được thừa nhận trong pháp luật An Nam từ cuối thế kỷ thứ 19. Ban hành Luật Trọng tài cũng đang là xu hướng chung nổi bật của các nước trên thế giới hiện nay. Ví dụ như Luật Trọng tài Sip năm 1987, Luật Trọng tài Trung Quốc năm 1994, Luật Trọng tài Anh năm 1996, Luật Trọng tài Nhật Bản năm 2003... Cùng với tình hình kinh tế phát triển và hội nhập mạnh mẽ như hiện nay có thể thấy sự ra đời Luật Trọng tài Việt Nam là khách quan và thật sự cần thiết. Vấn đề đặt ra là phải làm thế nào để có một đạo luật chặt chẽ, minh bạch và dung hoà được cả yếu tố trong và ngoài nước.

Ngày 29-30/9 2008 Trung ương Hội Luật gia Việt Nam đã tiếp tục tổ chức buổi Hội thảo quốc tế về Luật Trọng tài thương mại để lấy ý kiến đóng góp của các chuyên gia trong và ngoài nước cho dự luật quang trọng này.

Toà án không được can thiệp vào hoạt động của Trọng tài

Gia Hưng

Thẩm quyền của trọng tài cần được nâng lên

Đó là một trong những đề xuất của ông Christopher Wingto- Tổng thư kí Trung tâm Trọng tài quốc tế Hồng Kông. Ý kiến của ông Wingto cũng là ý kiến mà Ban soạn thảo cần cần nhắc "Dự thảo Luật Trọng tài năm 2008 quy định một chế độ pháp lý duy nhất về trọng tài điều chỉnh cả các tranh chấp trong nước và tranh chấp có yếu tố nước ngoài. Điều này có thể không dự báo hết được xu thế phát triển của trọng tài quốc tế tại Việt Nam. Các doanh nghiệp nước ngoài sẽ lo ngại là toà án Việt Nam sẽ phải can thiệp sâu hơn vào các vụ việc. Ví thể cần xem xét việc tách chế độ trọng tài ra thành trọng tài trong nước và trọng tài quốc tế. Vấn đề thẩm quyền của trọng tài cần được quy định rõ tránh nhiều cách hiểu khác nhau dẫn đến cách hành xử khác nhau. Nhiều khi trọng tài giải quyết xong Toà án lại không công nhận và huỷ luôn quyết định ấy. Bất cập lớn nhất trong vấn đề thẩm quyền là trọng tài chỉ có quyền giải quyết các tranh chấp mà chủ thể tham gia là các tổ chức cá nhân kinh doanh. Về thẩm quyền áp dụng các biện pháp khẩn cấp tạm thời thì ở Anh và Singapore có quan điểm giống nhau là quyền này có thể đồng thời trao cho toà

án và trọng tài. Bên muốn biện pháp đó được áp dụng có thể tự quyết định chọn 1 trong 2 cơ quan trên. Tôi cho rằng đó là một vấn đề của chính sách pháp luật Việt Nam, cơ quan lập pháp không muốn trao thẩm quyền đó cho hội đồng trọng tài nhưng ít nhất hội đồng trọng tài cũng có quyền thay đổi hoặc quyết định biện pháp khẩn cấp tạm thời còn hiệu lực. Điều quan trọng là quy định của Toà án về các biện pháp khẩn cấp tạm thời phải nhằm mục đích hỗ trợ chứ không phải gây cản trở cho tố tụng trọng tài. Mỗi năm trọng tài Singapore xử lí thành công khoảng 4000 vụ tranh chấp. Nếu như thẩm quyền của trọng tài Việt Nam được nâng lên thì tôi nghĩ trọng tài Việt Nam sẽ góp phần đáng kể vào việc giải quyết án tồn đọng cho Toà án."

Các Trung tâm trọng tài cạnh tranh với nhau bằng cách nào?

Theo GS. TSKH Đào Trí Úc, nguyên nhân các doanh nhân không mặn mà tìm đến các Trung tâm trọng tài thương mại Việt Nam có thể lý giải bởi đội ngũ trọng tài viên của các trung tâm chưa đủ mạnh, các doanh nghiệp Việt Nam chưa quen với phương thức trọng tài và có thể Pháp lệnh trọng tài Việt Nam còn nhiều bất cập.

Trong thời điểm hiện nay để các nhà

kinh doanh tin tưởng tổ tụng trọng tài, pháp luật về trọng tài cần thừa nhận tính chất phi Chính phủ của trọng tài ở các nội dung sau:

- Thừa nhận tính tự quản của tổ chức trọng tài, mở rộng các điều kiện cho phép đăng kí thừa nhận trung tâm trọng tài ở mọi địa bàn để tạo điều kiện cho các doanh nhân dễ dàng tiếp nhận trọng tài, có nhiều nơi để lựa chọn và các trung tâm cũng vì thế phải tự cạnh tranh và tồn tại.

- Cho phép các trung tâm tự lựa chọn Trọng tài viên cho mình theo những tiêu chuẩn của mỗi trung tâm, phù hợp với các lĩnh vực mà trung tâm đăng kí hoạt động trên cơ sở quy định chung của pháp luật. Các trung tâm sẽ cạnh tranh trong việc xây dựng cho mình một đội ngũ trọng tài viên có năng lực, uy tín để đáp ứng yêu cầu của các doanh nhân.

- Các Trung tâm trọng tài hoạt động trong một khuôn khổ pháp luật về trọng tài chung, phù hợp với thông lệ tập quán quốc tế. Trên cơ sở quy định chung, mỗi trung tâm xây dựng cho mình một quy chế riêng, linh hoạt phù hợp với các loại tranh chấp mà trung tâm giải quyết nhằm tạo lên sự hấp dẫn của trọng tài.

Trọng tài cần được hoạt động độc lập với Toà án

"Căn cứ huỷ bỏ các quyết định trọng tài quy định trong dự thảo luật năm 2008 cũng tương tự như các căn cứ nêu tại điều 34 của Luật Trọng tài mẫu và điều 5 Công ước New York 1958. Tuy nhiên, điều chưa rõ ở đây là liệu nó có được áp dụng đối với tất cả các quyết định trọng tài đã được đưa ra hay chỉ áp dụng đối với các quyết định trọng tài được đưa ra tại Việt Nam. Cần phải có quy định để đảm bảo rằng Toà án Việt Nam không tìm cách huỷ bỏ các quyết định trọng tài được đưa ra ở nước ngoài vì điều đó sẽ vi phạm nghĩa vụ theo Công ước New York. Các Toà án cần lưu ý vai trò của mình trong hệ thống trọng tài là hỗ trợ chứ không phải can thiệp. Theo tôi, một tổ chức trọng tài cần hoạt động độc lập với Toà án. Điều này có thể tránh được những nghi ngờ rằng các Toà án đang kiểm soát hoặc gây ảnh hưởng đến kết quả giải quyết tranh chấp của tổ chức trọng tài. Hiện còn có nhiều ý kiến băn khoăn về việc có nên cho phép trọng tài viên nước ngoài hoạt động trọng tài ở nước sở tại hay không, nhất là trong các vụ việc trọng tài có yếu tố nước ngoài. Việc duy trì một chính sách theo đó chỉ cho phép trọng tài viên Việt Nam hoạt động tại Việt Nam sẽ khiến cho các bên nước ngoài xa lánh trọng tài ở Việt Nam." Đó là ý kiến của ông Charles W. Crumpton- Giám đốc công ty Luật Clay Chapman. ■

Luật Phòng chống HIV/AIDS đã đến với nhân dân xã Yên Bài, Ba Vì, Hà Nội

Nằm cách thành phố Sơn Tây khoảng 15 km, xã Yên Bài là một xã vùng cao thuộc huyện Ba Vì, nằm dưới chân núi Tân Hùng vĩ. Nhân dân ở đây chủ yếu làm nông nghiệp, họ trồng lúa và trồng cây chè xanh để sinh sống. Cuộc sống yên bình có phần thảnh lãng của họ trong bấy lâu nay đã trở nên sôi động hơn khi các Trung tâm Giáo dục - Lao động - Xã hội số 02, 04, 05, 06 của thành phố Hà Nội lần lượt chuyển về.

Trung tâm Giáo dục - Lao động - Xã hội số 02 là nơi tiếp nhận, nuôi dưỡng những đứa trẻ có số phận kismet. Các cháu sinh ra có khi ngoài ý muốn hoặc do sự vô trách nhiệm của cha mẹ để các cháu phải rơi vào hoàn cảnh khó khăn như hiện nay. Bù lại những thiệt thòi mà các cháu phải gánh chịu, nhân viên của Trung tâm số 02 đã tự nguyện làm những người cha, người mẹ. Họ yêu thương và chăm sóc các cháu như những đứa con của mình dút ruột đẻ ra và khi các cháu đến tuổi đi học, Trung tâm số 02 đã liên hệ với Trường Tiểu học Việt - Mông, xã Yên Bài huyện Ba Vì làm các thủ tục để các cháu được đến trường. Nhưng nhiều phụ huynh vì thiếu hiểu biết pháp luật và thiếu kiến thức về HIV/AIDS nên còn nặng kỳ thị. Họ đã phản đối, không cho các cháu đến trường học cùng với con em họ vì sợ các cháu nhiễm HIV sẽ làm lây nhiễm HIV sang các cháu khác. Để giúp nhân dân ở đây nắm được Luật Phòng, chống HIV/AIDS và kiến thức cơ bản về HIV/AIDS, Ủy ban nhân dân (UBND) xã Yên Bài đã phối hợp với Trung tâm số 02 có công văn yêu cầu Trung tâm Tư vấn Pháp luật và Chính sách về Y tế, HIV/AIDS (Hội luật gia VN) cử cán bộ về tuyên truyền, phổ biến Luật Phòng, chống HIV/AIDS và những kiến thức cơ bản về HIV/AIDS tại xã Yên Bài, Ba Vì, Hà Nội.

Buổi truyền thông đã diễn ra vào ngày 12 tháng 9 năm 2008 với sự tham gia nhiệt tình của hàng trăm người, bao gồm cán bộ của UBND xã Yên Bài, Trung tâm Giáo dục - Lao động - Xã hội số 02, giáo viên và phụ huynh của trường tiểu học Việt - Mông. Qua đây mọi người đã hiểu được HIV là gì, AIDS là gì, những đường lây truyền của HIV/AIDS và các biện pháp phòng, chống; hiểu được quyền và nghĩa vụ của người nhiễm HIV đặc biệt là quyền được đi học của trẻ em nhiễm HIV cũng như các trẻ em bình thường khác đã được quy định trong Luật Phòng chống HIV/AIDS năm 2006, Luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em năm 2004; hành vi kỳ thị, phân biệt và đối xử với người nhiễm HIV, hành vi cản trở quyền được học của trẻ em trong đó có trẻ em nhiễm HIV đã được pháp luật nghiêm cấm.

Tại buổi truyền thông, mọi người cũng đã được nghe chị Đào Phương T - Trưởng một nhóm tự lực của Hà Nội chia sẻ những suy nghĩ của mình và kêu gọi mọi người đặc biệt là các bậc phụ huynh thay vì kỳ thị, phân biệt đối xử, xa lánh với các cháu thì hãy mở rộng vòng tay nhân ái đón nhận các cháu nhiễm HIV tại Trung tâm số 02 vào học cùng với con, em mình.

Kết thúc buổi truyền thông, lãnh đạo UBND, Đảng ủy xã Yên Bài đã nhận định: Kết quả truyền thông rất tốt đã giúp cho nhân dân hiểu được những kiến thức cơ bản về HIV/AIDS, hiểu được Luật Phòng chống HIV/AIDS. UBND xã, nhà trường và mọi người đều phải có trách nhiệm đảm bảo quyền được đi học của trẻ em nhiễm HIV. Mặc dù vẫn còn một số ít các bậc phụ huynh chưa đồng tình việc cho các cháu nhiễm HIV vào học cùng với con, em họ, nhưng UBND và Đảng ủy xã Yên Bài sẽ cùng với Trung tâm Giáo dục - Lao động - Xã hội số 02 và các cơ quan chức năng của địa phương sẽ vận động và tổ chức thật chu đáo để tạo điều kiện cho các cháu nhiễm HIV được ra học tại trường. Đồng thời cũng phải đảm bảo tốt việc phòng, chống lây nhiễm HIV cho các cháu khác, đảm bảo sự an bình cho trường Tiểu học Việt - Mông. ■

Hà Phương